

# KARTA CHARAKTERYSTYKI PREPARATU NIEBEZPIECZNEGO

## Identyfikacja przedsiębiorstwa:

Siedziba: Zakłady Chemiczne „ANSER” Sp. z o.o.  
Ul. J. Conrada 7, 01-922 Warszawa  
tel.: (022) 663 70 73  
fax.: (022) 669 01 22

Zakład produkcyjny: Ul. Wjazdowa 4, 26-600 Radom  
tel./fax.: (048) 341 53 63

Dział technologiczny: Ul. Chemików 1, 96-315 Wiskitki  
tel.: (046) 856 73 40 do 49 wew. 208  
fax.: (046) 856 73 50

Data opracowania karty: 9.01.2004 r.  
Data aktualizacji: 04.05.2006 r.

## 1. Identyfikacja substancji chemicznej.

**Nazwa:** **Patyna**  
**Przeznaczenie:** Farba do dekoracyjnego malowania powierzchni metalowych i niemetalowych (ceramika, drewno, tworzywa sztuczne) oraz do dekorowania pomalowanych farbą „rustikal” stalowych elementów bram i ogrodzeń.

## 2. Skład/informacja o składnikach.

**Charakterystyka:** Farba na bazie żywicy alkidowej.

### **Składniki niebezpieczne:**

#### Cykloparafiny

Zawartość: 36 ÷ 46 %  
Numer CAS: 1678-91-7  
Numer WE: 216-835-0  
Numer indeksowy: -  
Klasyfikacja: F, Xn; R 11-65

#### Etylobenzen

Zawartość: 5 ÷ 15 %  
Numer CAS: 100-41-4  
Numer WE: 202-849-0  
Numer indeksowy: 601-023-00-4  
Klasyfikacja: F, Xn; R 11-20

#### Ksyleny

Zawartość: 10 ÷ 20 %  
Numer CAS: 1330-20-7  
Numer WE: 215-535-7  
Numer indeksowy: 601-022-00-9  
Klasyfikacja: Xn; R 10-20/21-38

### **3. Identyfikacja zagrożeń.**

Produkt wysoce łatwopalny. Działa szkodliwie przez drogi oddechowe. Działa drażniąco na skórę.

### **4. Pierwsza pomoc.**

#### **Zatrucie inhalacyjne**

Wyprowadzić zatrutego z miejsca narażenia. Zapewnić spokój w dowolnej pozycji, chronić przed utratą ciepła. Podawać tlen do oddychania. Wezwać lekarza.

#### **Skażenie skóry**

Zdjąć odzież. Zmyć skórę dużą ilością letniej wody (z mydłem, jeżeli nie ma zmian). W razie podrażnienia skóry wskazana jest konsultacja dermatologa.

#### **Skażenie oczu**

Przemywać oczy dużą ilością chłodnej wody około 15 minut. Unikać silnego strumienia wody wobec ryzyka uszkodzenia rogówki. Zapewnić konsultację okulistyczną.

#### **Zatrucie drogą pokarmową**

Natychmiast po połknięciu (w czasie do 5 minut!) poszkodowany powinien sam wywołać wymioty. Później nie wywoływać wymiotów. Podać 150 ml parafiny. Nie podawać niczego innego do picia. Skontaktować się z lekarzem.

### **5. Postępowanie w przypadku pożaru.**

#### **Szczególne zagrożenia**

Wysoce łatwopalna, drażniąca ciecz. Pary tworzą mieszaniny wybuchowe z powietrzem. Pary są cięższe od powietrza, gromadzą się przy powierzchni ziemi i w dolnych partiach pomieszczeń. Zbiorniki narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury mogą eksplodować.

#### **Zalecenia ogólne**

Zawiadomić otoczenie o awarii.

Usunąć z obszaru zagrożenia wszystkie osoby nie biorące udziału w likwidowaniu awarii; w razie potrzeby zarządzić ewakuację.

Wezwać Straż Pożarną i Policję Państwową.

#### **Pożar**

**Środki gaśnicze:** proszki gaśnicze, dwutlenek węgla, piany gaśnicze, woda – prądy rozproszone.

**Mały pożar:** gasić gaśnicą proszkową lub śniegową (dwutlenek węgla).

**Duży pożar:** palące się zbiorniki lub rozlewiska gasić pianą lub prądami wodnymi rozproszonymi; nie stosować zwartych strumieni wody na powierzchnię cieczy. Zbiorniki

2

narażone na działanie ognia lub wysokiej temperatury chłodzić wodą z bezpiecznej odległości; jeżeli to możliwe, usunąć je z obszaru zagrożenia (groźba wybuchu).

### **Specjalne wyposażenie ochronne**

Nałożyć odzież ochronną i aparat izolujący drogi oddechowe.

## **6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska.**

### **Zalecenia ogólne**

Jak podano w punkcie 5.

### **Wyciek**

**Uwaga:** obszar zagrożony wybuchem.

Usunąć źródła zapłonu (ugasić otwarty ogień, ogłosić zakaz palenia i używania narzędzi iskrzących); pary rozcieńczać rozproszonymi prądami wody; zabezpieczyć studzienki ściekowe; unikać bezpośredniego kontaktu z uwalniającą się substancją; jeśli to możliwe, zlikwidować wyciek (zamknąć dopływ cieczy, uszczelnić, uszkodzone opakowanie umieścić w szczelnym opakowaniu ochronnym); w razie dużego wycieku miejsce gromadzenia się cieczy obwałować, zebraną ciecz odpompować; małe ilości rozlanej cieczy przysypać niepalnym materiałem chłonnym, zebrać do zamykanego pojemnika; zanieczyszczoną powierzchnię spłukać wodą.

## **7. Obchodzenie się z substancją i magazynowanie.**

**Obchodzenie się z substancją:** podczas stosowania nie jeść, nie pić, unikać kontaktu z cieczą, unikać wdychania par, przestrzegać zasad higieny osobistej; stosować środki ochrony indywidualnej (jak podano w punkcie 8), pracować w dobrze wentylowanych pomieszczeniach; unikać działania na substancję otwartego ognia i wysokiej temperatury.

**Rodzaj magazynu:** ogólny magazyn chemiczny

## **8. Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej.**

### **Wymagania dotyczące wentylacji**

Niezbędna wentylacja miejscowa wywiewna, usuwająca pary z miejsc ich emisji, oraz wentylacja ogólna pomieszczenia. Otwory zasysające wentylacji miejscowej przy płaszczyźnie roboczej lub poniżej. Wywiewniki wentylacji ogólnej w górnej części pomieszczenia oraz przy podłodze. Instalacje wentylacyjne muszą odpowiadać warunkom ustalonym ze względu na niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu.

### **Najwyższe dopuszczalne stężenia**

#### Produkty naftowe

NDS 100 mg/m<sup>3</sup>

NDSCh 300 mg/m<sup>3</sup>

NDSP –

#### Ksyleny

NDS 100 mg/m<sup>3</sup> (mieszanina izomerów)

NDSCh 350 mg/m<sup>3</sup>

NDSP –

## Etylobenzen

NDS	100 mg/m <sup>3</sup>
NDSch	350 mg/m <sup>3</sup>
NDSP	–

### **Oznaczanie w powietrzu na stanowiskach pracy**

PN-78/Z-04116 ark. 01 Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości ksyłenu.

Oznaczanie ksyłenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogaceniem próbki.

PN-89/Z-04023 ark.02 Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości (w mieszaninach) szkodliwych substancji wydzielających się z wyrobów lakierowych nitrocelulozowych.

Oznaczanie acetonu, alkoholi: etylowego, n-butyłowego, izobutyłowego, etoksyetyłowego, butoksyetyłowego; octanów: etylu, n-butyłu, etoksyetyłu, toluenu i ksyłenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej.

PN-92/Z-04227 ark. 02 Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości nafty. Oznaczanie par nafty na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej.

PN-79/Z-04081 ark. 01 Ochrona czystości powietrza. Badania zawartości etylobenzenu.

Oznaczanie etylobenzenu na stanowiskach pracy metodą chromatografii gazowej z wzbogacaniem próbki.

### **Wymagania dotyczące środków ochrony indywidualnej**

Gdy stężenie substancji jest ustalone i znane, doboru środków ochrony indywidualnej należy dokonywać z uwzględnieniem stężenia substancji występującego na danym stanowisku pracy, czasu ekspozycji oraz czynności wykonywanych przez pracownika, na podstawie katalogu "Środki ochrony indywidualnej" wydawanego przez Centralny Instytut Ochrony Pracy.

W sytuacji awaryjnej, jeśli stężenie substancji na stanowisku pracy nie jest znane, stosować środki ochrony indywidualnej o najwyższej zalecanej klasie ochrony. Odzież ochronna z materiałów powlekanych vitonem, antyelektrostatyczna: rękawice z polialkoholu winylowego; gogle chroniące przed kroplami cieczy (w przypadku stosowania półmaski); pochłaniacz typu A po skompletowaniu z maską lub półmaską; jeśli stężenie substancji jest większe niż 1 % obj. lub występuje niedobór tlenu w powietrzu stosować odzież gazoszczelną powlekaną vitonem, antyelektrostatyczną, z izolującym sprzętem ochrony układu oddechowego.

## **9. Właściwości fizykochemiczne.**

Gęstość:	1,2 g/cm <sup>3</sup>
Zawartość części stałych:	minimum 50 %
Temperatura zapłonu:	minimum 21°C
Lepkość (kubek Forda Ø 4):	80 ÷ 130 sekund

## **10. Stabilność i reaktywność.**

**Produkty spalania:** dwutlenek węgla, woda.

## **11. Informacje toksykologiczne.**

### **Stężenia oraz dawki śmiertelne i toksyczne**

#### Ksylen

Próg wyczuwalności zapachu – 0,9-9 mg/m<sup>3</sup>

LD50 (szczur, doustnie) – 4300 mg/kg  
LC50 (szczur, inhalacja) – 22100 mg/m<sup>3</sup> (4 h)  
LD50 (królik, szczur, skóra) – brak danych

#### Etylobenzen

Próg wyczuwalności zapachu – 0,4-2,6 mg/m<sup>3</sup>  
LD50 (szczur, doustnie) – 3500 mg/kg  
LC50 (szczur, inhalacja) – brak danych  
LD50 (królik, skóra) – 17800 mg/m<sup>3</sup>  
TCL0 (człowiek, inhalacja) – 442 mg/m<sup>3</sup> (8 h)

#### Parafiny

LD50 (szczur, doustnie) – powyżej 5000 mg/kg  
LC50 (szczur, inhalacja) – powyżej 5000 mg/m<sup>3</sup> (4 h)  
LD50 (królik, szczur, skóra) – brak danych  
TDL0 (człowiek, doustnie) – 3570 mg/kg  
LDL0 (człowiek, doustnie) – 500 mg/kg

#### **Działanie toksyczne i inne szkodliwe działanie biologiczne na ustrój człowieka:**

produkt drażniący, działa drażniąco na skórę.

**Drogi wchłaniania:** przez drogi oddechowe, skórę, z przewodu pokarmowego.

**Objawy zatrucia ostrego:** pary działają drażniąco na błony śluzowe układu oddechowego. Powodują bóle i zawroty głowy, pobudzenie, nudności, wymioty. W dużych stężeniach działają narkotycznie, powodują zaburzenia rytmu serca z ryzykiem migotania komór, utraty przytomności i śmierci.

**Objawy zatrucia przewlekłego:** występują czynnościowe zaburzenia ze strony układu nerwowego, przewlekłe zapalenia spojówek, niekiedy zaburzenia węchu, stany zapalne górnych dróg oddechowych z bólami gardła, przewlekłe zapalenia skóry.

## 12. Informacje ekologiczne.

#### **Dopuszczalne zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego:**

Ksylen - suma izomerów

100 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 30-minutowe  
50 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 24-godzinne (średniodobowe)  
10 µg/m<sup>3</sup> – stężenie średnioroczne

– dla węglowodorów alifatycznych do C12

3000 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 30-minutowe  
2000 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 24-godzinne (średniodobowe)  
1000 µg/m<sup>3</sup> – stężenie średnioroczne

Etylobenzen

500 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 30-minutowe  
200 µg/m<sup>3</sup> – stężenie 24-godzinne (średniodobowe)  
38 µg/m<sup>3</sup> – stężenie średnioroczne

## 13. Postępowanie z odpadami.

#### **Opakowania**

Opróżnione opakowania jednorazowego użytku przekazać do upoważnionej odbiorcy odpadów.

Opakowania wielokrotnego użytku, jeśli to konieczne po uprzednim oczyszczeniu, mogą być

powtórnie stosowane.

#### 14. Informacje o transporcie.

##### Klasyfikacja materiału:

RID/ADR: klasa 3, punkt 31C

Numer UN: 1263

#### 15. Informacje dotyczące uregulowań prawnych.

##### Oznakowanie na etykiecie

##### Symbole ostrzegawcze:



Xn – preparat szkodliwy

F - Produkt wysoce łatwopalny

##### Określenia zagrożenia (R):

20 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe

38 - Działa drażniąco na skórę

##### Określenia dotyczące prawidłowego postępowania (S):

2 – Chronić przed dziećmi

23 – Nie wdychać rozpylonej cieczy

37 – Nosić odpowiednie rękawice ochronne

42 – Podczas natryskiwania stosować odpowiednie środki ochrony dróg oddechowych

##### Podstawy prawne:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217 poz. 1833 z 29.11.2002r.) z późniejszymi zmianami

Ustawa o substancjach i preparatach chemicznych. (Dz. U. Nr 11 poz. 84 z 11.01.2001) z późniejszymi zmianami

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie karty charakterystyki substancji niebezpiecznej i preparatu niebezpiecznego (Dz. U. Nr 140, poz. 1171) z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 173 poz. 1679 z 6.10.2003 r.) z późniejszymi zmianami.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201 poz. 1674 z 14.10.2005 r.)

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 kwietnia 2004 roku w sprawie substancji niebezpiecznych i preparatów niebezpiecznych, których opakowania zaopatruje się w zamknięcia utrudniające dostęp przez dzieci (Dz. U. 128 poz. 1348)

#### 16. Inne informacje.

Powyższe informacje są opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy, jakkolwiek nie

6

możemy brać odpowiedzialności za szkody i straty, jakie mogą wynikać z użycia produktu. Podczas sporządzania niniejszej karty braliśmy pod uwagę wszystkie właściwe zastosowania produktu, każdy użytkownik ponosi odpowiedzialność w przypadku innego zastosowania produktu.

Data opracowania karty: 9.01.2004 r.

Data aktualizacji: 04.05.2006 r.

**Materialy źródłowe:**

<http://www.chemikalia.mz.gov.pl>

<http://ecb.jrc.it/existing-chemicals>

Karty charakterystyk składników niniejszego preparatu.

**Znaczenie symboli z punktu 2:**

F - Produkt wysoce łatwopalny

Xn - Produkt szkodliwy

R 10 - Produkt łatwopalny

R 11 - Produkt wysoce łatwopalny

R 20 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe

R 20/21 - Działa szkodliwie przez drogi oddechowe i w kontakcie ze skórą

R 38 - Działa drażniąco na skórę

R 65 - Działa szkodliwie; może powodować uszkodzenie płuc w przypadku połknięcia

**Zmiany:**

Zmieniono punkt 2, 6, 15 i 16.